

Bijlage 3. Behandeling van de bezwaren en adviezen bij het ministerieel besluit tot vaststelling van de Bandkeramische site van het Winkelveld in Hoeselt en Bilzen als archeologische zone

Omschrijving:

Bandkeramische site van het Winkelveld in Hoeselt en Bilzen

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Bezwaren ingediend tijdens het openbaar onderzoek

Over de Bandkeramische site van het Winkelveld te Hoeselt en Bilzen werden geen bezwaren ingediend.

2. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 23 december 2016.

De VCOE formuleerde op 19 januari 2017 een voorwaardelijk gunstig advies over de vaststelling van de inventaris van archeologische zones. In zijn advies formuleerde de VCOE een aantal algemene opmerkingen. Het advies maakt integraal deel uit van het dossier. De opmerkingen en voorwaarden worden hieronder behandeld:

De VCOE merkt op dat nergens in het vaststellingsdossier verwezen wordt naar de afwegingskaders waarmee de zone werd geselecteerd. De inventarismethodologie voor de inventaris van de archeologische zones geeft nochtans inzicht in de afwegingen die gemaakt moeten worden voor de opname van een archeologische zone in het vastgestelde onderdeel van de inventaris. Een vastgestelde archeologische zone moet in de eerste plaats beantwoorden aan de decretaal vastgelegde definities voor 'archeologische zone' en 'archeologie'. Bovendien moet een vastgestelde archeologische zone 'waarschijnlijk voldoende goed bewaard zijn' en moet 'een reële kenniswinst verwacht worden'. De inventarismethodologie verduidelijkt dat ook de geografische en thematische context mee als afwegingskader gehanteerd worden om een archeologische zone al dan niet in de inventaris op te nemen. De VCOE stelt evenwel vast dat het vaststellingsdossier niet aantoonde hoe bovenstaande afwegingen werden gemaakt. Het is voor de commissie bovendien onduidelijk in hoeverre voorliggende zes zones een afgerond en voor Vlaanderen representatief geheel vormen binnen het thema 'archeologische zones van bandkeramiek'. De VCOE is van mening dat alle gemaakte afwegingen integraal deel moeten uitmaken van het vaststellingsdossier waarover de VCOE om advies wordt gevraagd. De commissie vraagt de afwegingen die aan de basis liggen van voorliggende selectie in een begeleidende nota te verduidelijken.

Bijkomend merkt de VCOE op dat noch de adviesvraag noch het vaststellingsdossier inzicht geven in de precieze aanleiding van voorliggende vaststellingen. De VCOE vraagt tevens de aanleiding van voorliggende vaststellingen te duiden in een begeleidende nota.

Antwoord:

Zowel in het voorstel tot ministerieel besluit als in de administratieve fiche werd een beknopte motivering van de selectie, zoals reeds in uitgebreide vorm beschikbaar in de wetenschappelijke inventaris, toegevoegd. Het algemene afwegingskader is vastgesteld in het Ministerieel besluit tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de inventaris van archeologische zones (B.S.03/08/2015). Artikel 4.1.5. van het Onroerenderfgoedbesluit stelt immers dat de inventarismethodologie 'het afwegingskader dat gehanteerd wordt om het onroerend goed te waarderen' bevat.

De aanleiding van de vaststellingsvoorstellen van erosiegevoelige gebieden situeert zich in initiatief 19 van de beleidsbrief Onroerend Erfgoed 2016: gefaseerd vaststellen van de inventarissen van onroerend erfgoed. Dit wordt geduid in de begeleidende nota aan de minister.

De commissie merkt op dat het vaststellingsdossier een afbakeningsplan en een informatieve fiche bevat. De informatieve fiche geeft onder meer een beschrijving van de afgebakende archeologische zone. De commissie stelt vast dat deze beschrijvingen zeer summier en sterk veralgemenend is. Ze voldoet niet aan de 'wijze van beschrijving van de erfgoedwaarde' zoals voorgeschreven in de inventarismethodologie. De VCOE meent dat minimaal een geografische situering van de archeologische zone, de gekende vindplaatsen (inclusief situering) en de resultaten van reeds gevoerd (veld)onderzoek, een evaluatie van de bewaringstoestand (conservering en gaafheid), een onderbouwde

motivatie voor de afbakening en een inschatting van de te verwachten kenniswinst en de relevantie voor Vlaanderen beschreven moeten worden. De VCOE merkt op dat de informatieve fiche wel doorverwijst naar de uitgebreidere wetenschappelijke inventaris. Echter "de informatie die daarin staat, maakt geen deel uit van de vaststelling. Bezwaren kunnen enkel betrekking hebben op de teksten van het voorliggend vaststellingsdossier (adres, afbakening, beschrijving...)".

De VCOE vraagt om de beschrijving van de archeologische zone zoals opgenomen in de informatieve fiche in overeenstemming te brengen met de voorschriften uit de inventarismethodologie.

Antwoord:

Artikel 4.1.3 §3.3 van het Onroerendergoeddecreet stipuleert dat opmerkingen of bezwaren in het kader van een openbaar onderzoek enkel feitelijkheden kunnen betreffen. Een meer gedetailleerde beschrijving in de informatieve fiche, zoals reeds beschikbaar in de wetenschappelijke inventaris, is daarom weinig zinvol.

De VCOE heeft vragen bij de afstemming van de vast te stellen inventaris van archeologische zones met de bescherming van Bandkeramische archeologische sites. Op basis van de inventaris van het onroerend erfgoed stelt de VCOE vast dat de Bandkeramische nederzetting aan de Toekomststraat in Riemst (ID 301291) wel reeds als archeologische site werd beschermd maar nooit werd vastgesteld. Het is voor de commissie onduidelijk of deze site op termijn nog als archeologische zone zal worden vastgesteld.

Het is voor de VCOE tevens onduidelijk of het de ambitie is om na de vaststelling van de zes archeologische zones over te gaan tot het (gedeeltelijk) beschermen ervan. De VCOE vraagt aldus de afstemming tussen voorliggend vaststellingsdossier en de bestaande en toekomstige beschermingen van de Bandkeramische archeologische sites verder te duiden.

Antwoord:

De gekende Bandkeramische nederzettingen in erosiegevoelige gebieden in Vlaanderen werden als een thematisch geheel onderzocht. Dit onderzoek is volledig en heeft geleid tot het weloverwogen voorstel van de voorliggende zes archeologische zones. De enige vindplaats die op basis van dit onderzoek in aanmerking komt voor een bescherming als archeologische site, de Bandkeramische nederzetting aan de Toekomststraat in Riemst, is reeds beschermd.

Voor de Bandkeramische nederzetting aan de Toekomststraat in Riemst werd vaststelling als archeologische zone overwogen. De huidige gegevens bieden hier echter geen argumenten voor het vaststellen als archeologische zone van een ruimere perimeter. Een vaststelling als archeologische zone van dezelfde perimeter zou overbodig zijn aangezien de rechtsgevolgen van een bescherming als archeologische site de rechtsgevolgen van een vaststelling als archeologische zone ruim overstijgen.

3. Conclusie

Er werden geen bezwaren ingediend. Het advies van de VCOE heeft geleid tot een beperkte aanpassing van het vaststellingsdossier: de motivatie van de selectie werd toegevoegd aan de inhoudelijke fiche.